

VĚSTNÍK

Informační Orgán Československé národní rady americké.

2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60804-2037

Redaktorka - Olga Kovářová

Září - Říjen 1996

Václav Havel šedesátiletý.

“Tak Vaškovi je už šedesát,” zaslech jsem tuhle. Ta důvěrnost informace svědčí o tom, co napovídají různé výzkumy. Je mezi lidmi, i těmi nejobyčejnějšími, možná právě těmi, opravdu oblíbený. Jeho obliba dokonce v poslední době roste. Přesáhla už osmdesát procent. Současně mnohým předním politickým osobnostem spíše body ubývají.

Nedávno vydalo naše nakladatelství (FAUN) knihu vešlou z dopisů TGM dr. Benešovi, celá desetiletí uložených v newyorském archivu dr. Jána Papánka. Ten je pak svěřil J.Pecháčkovi, kdysi řediteli Svobodné Evropy, otci dnešního ředitele, který z nich udělal skvělou knížku: **Masaryk-Beneš-Hrad**.

Doma soubor dopisů nikdy vyjít nemohl. Konečně se tak stalo. Havel má knihu velmi rád, proto slíbil, že ji pokřtí až půjde na trh. Nestalo se tak, neboť volby a zahraniční cesty mu zabraly tolik času, že na křest poslal svého kancléře Ivana Medka. Ten vyprávěl, jak spolu s prezidentem o knize hovoří a proč se Havlovi právě takový prezident líbí. Je tu totiž Masaryk jiný, než jak ho oficiálně známe, nikoli “tatíček” milý a laskavý. Naopak, tady se před čtenářem jeho dopisů rýsuje muž, který ví co chce a také za tím jde. Umí i taktikovat, uhýbat ranám, aniž se jich obává. Prosazuje svou představu demokracie, neboť vidí, že už rok po pádu monarchie lidé nadávají, prý to vlastně bylo za mocnářství lepší.

Také Havel, často tlačený politiky k pasivitě, nechce být, jak prohlásil, pouze kladečem věnců. I když mu Ústava nedává, stejně jako Masarykovi, velké pravomoce, bere si je všude tam, kde spatřuje možnost prosadit víc rozumu, víc demokracie, víc plurality. Nadávají mu za to občas jak z pozic vládních, tak spravedliví odpůrci bývalé totality, neschopní pochopit,

že muž, jenž si odseděl léta ve vězení, dokáže odpouštět. Ta neschopnost tohle pochopit pramení z velké neznalosti jeho povahy, jeho charakteru, jeho osobnosti.

Miloš Forman ve své knize vzpomínek **Co já vím?** píše o svém “spolužákovi s modrýma očima”, že byl až povážlivě slušný. Víme od svědků, že i ve vězení odpovídal na aroganci jen s odzbrojujícím nevinným úsměvem. Jeho lehký úsměv ho neopustil dodnes. Snad je někdy trochu trpčí po smrti Olgy. Její odchod zřejmě způsobil, že Havel zveřejnil, jak hodlá naložit se svým nemalým majetkem, aby i v budoucnu sloužil jiným.

To, že je Havel prezidentem, je i pro mne obrovská úleva, v čele státu je muž, kterého znám. Patřil přece k naší divadelní branži, byl jedním z nás. Potkával jsem ho na nábřeží, když venčil svého knírače. Mnohokrát jsem v ulici U dejvického rybníčku, na jejímž konci jeden čas bydlel, viděl s úzkostí a hněvem auta plná estébáků, obléhajících všechno kolem, aby Havel nemohl z domu.

Znemožnili mu studia, měl přece milionářské rodiče, jimž patřil Barandov, nedostal nikde práci.

Jak Havel tenkrát viděl svou budoucnost? “Všechno si odskáču, ale všechno kupodivu přežiju a vždycky budu nakonec zneklidňovat všude, kde to bude zapotřebí... podezírám se, že mě kdesi nejhloběji celý tenhle paradoxní život vlastně hrozně baví.”

Zdá se, že na prahu jeho šedesátky se tato předpověď v mnohém potvrzuje. Proto můžeme říct, že máme “Oficiálně neoficiálního” prezidenta, muže v němž zůstal ten, který na Hrad přišel. Kdo tohle o něm neví, nemůže jej dobře pochopit. Kdo to jen být tuší, **fandí mu**.

(Aleš Fuchs, Československý týdeník)

TGM,

spoluzakladatel a první prezident Československé republiky hovoří se spisovatelem Karlem Čapkem o politice. Je myšlení tohoto velkého československého vlastence a světového humanisty, který se narodil 7. března 1850 a zemřel 14. září 1937, stále aktuální ?

Posuďte svou vlastní úvahou:

Politická theorie a praxe.

Karel Čapek:

Říkáte, že zákon lásky platí stejně na politiku jako na život osobní.

TGM:

Ovšem, že platí. Platí přece na život celý, pro všechno jednání a konání. Všechna rozumná a poctivá politika je provádění a upevňování humanity uvnitř i navenek. Politiku, jako vše, co děláme, nutno důsledně podřizovat zákonům ethickým. Víím, jsou politikové, hlavně ti, kteří se považují za náramně praktické a chytré, kterým se ten požadavek nelíbí. Avšak zkušenost, nejen moje, myslím, učí, že politika rozumná a poctivá, jak jí říká Havlíček, je nejučinnější a nejpraktičtější. Nakonec mívají tak zvaní idealisté vždycky pravdu a udělají pro stát, pro národ a lidstvo víc než ti politikové, jak se jim říká, reální a chytří. Chytráci jsou konec konců hloupí.

Karel Čapek:

Jenže ve své době idealisté pravdu nemívají.

TGM:

Někdy ne, někdy ano. I v politice boží mlýny melou pomalu, ale melou jistě. Mluvím-li o mravnosti v politice, myslím především na politickou taktiku a na celou administrativu. Právě politická praxe musí být mravná. Ovšem i politický program podléhá ethice. Politiku, tak jako celý život jednotlivce i společnosti, nemohu než pojímat sub specie aeternitatis.

Rozuní se: dost slušný a dokonce vznostný politický program napíše kde kdo. Něco jiného je znát administrativu a slušně ji provádět. Zase něco jiného je pochopit, oč v dané době pro stát a národ jde, ukázat v těžkých a osudových chvílích cestu, určit vhodný postup - a vést. V tom smyslu se mluví o politice vyšší a dělá se rozdíl mezi státníkem a politikem nebo politikářem.

Vzpomínka na Jana Masaryka

Jan Masaryk se narodil 14. září 1886. Před 110 léty. Po absolvování akademického gymnázia v Praze v roce 1906 požádal otce, aby směl jet do světa na zkušenou. Odjel do Ameriky. Nejdříve pracoval u

newyorské pojišťovací společnosti. Druhým místem byla práce dělníka v Craneových slévárnách v Bridgeportu. Charles Crane byl pověstný tím, že zaměstnával přistěhovalce - Čechy, Poláky, Nory, Slováky, Švédy a další. Při tom Masaryk začal studovat obchodní kurzy a zdokonalil se v jazycích.

Když krátce před vypuknutím války byl povinen nastoupit vojenskou službu, vrátil se do vlasti a sloužil u rakouského vozatajstva. Vojenskou kariéru neudělal. Byl pro Rakousko nebezpečným stejně jako jeho otec.

Když 28. října 1918 vznikl samostatný československý stát, rozhodl se Jan pro diplomatickou dráhu.

V roce 1919 nastoupil jako chargé d'affaires na velvyslanectví ve Washingtonu. Málo se ví o tom, že se v USA oženil s dcerou průmyslníka Cranea, která byla mnohem starší. Po roce se rozešli a Masaryk se už neoženil.

Druhým diplomatickým postem byl Londýn, kde působil jako legační rada. V roce 1925 byl jmenován velvyslancem ve Velké Británii a v této funkci zůstal až do Mnichova. Na protest proti Mnichovu rezignoval na svůj úřad a odjel do USA, kde se pokoušel přesvědčit velmoce, aby zachránily celistvost republiky. Po březnových událostech 1939 se vrátil do Londýna. Řekl tehdy: "Budu dělat co je v mých silách. Chci, aby celá Anglie věděla, koho nechala na holičkách."

Založil České trio a začal po Anglii organizovat koncerty a kulturní pořady českých umělců. Osobně zahajoval první koncert. Nedokázal odpustit mnichovskému ministerskému předsedovi Neville Chamberlainovi slova, že Československo je země, "o které nic nevíme", která pronesl před mnichovskou schůzkou, a proto zahajoval slovy: "Vítám vás na koncertu československých umělců. To je ta země, o které nic nevíte. Kdepak byste už někde slyšeli o Antonínu Dvořákovi. Jména Bedřich Smetana a Karel Čapek vám tu říkám po prvé. Když to pravil pan Chamberlain, tak to musí být pravda..."

Když v roce 1940 velmoci uznaly prozatímní vládu ČSR v Londýně, Jan Masaryk v ní zaujal místo ministra zahraničních věcí. Převzal úkol, který mu byl nejbližší a který plnil nejenom v exilu, ale i po návratu do vlasti až do své smrti dne 10. března 1948.

Ticho, posvátné ticho, jako v chrámu. Zdola jakoby z nedozírné hloubi vznáší se široký velebný zvuk, slévající se z hukotu živého města, šumotu veliké řeky, hřímotu rozpěněných jezů - jako když moře v dálce se bouří. A před námi ten luzný, nevýslovně dojemný, vzduchovou září ověšený obraz Prahy! A když je předvečer svátku a ku výši petřínské letí sbor pražských zvonů - tu se ti zadrhne v hrdle dech, oči se pohnutím tlačí až z důlků.

Jan Neruda

Boj o vrácení církevního majetku v ČR.

Sociálním demokratům se 26. července 1996 ani na druhý pokus nepodařilo prosadit přijetí usnesení, které by zabránilo vládě vydat majetek katolické církve. Poprvé zablokovali návrh republikáni, když 23. července vůbec nehlasovali, podruhé neprošel o jediný hlas, když v sále chyběli i někteří sociálně demokratičtí poslanci. Parlament jen tak uložil vládě, aby předložila koncepci procesu odluky církve od státu.

Předsedové koaličních stran - Občanské demokratické strany, Křesťanské a demokratické unie - Československé strany lidové a Občanské demokratické aliance - podepsali totiž 17. července dodatek ke koaliční dohodě, který se týká restitucí církevního majetku. Podle zveřejněných informací se koalice shodla na navrácení 175 tisíc ha půdy a cca 500 objektů a majetek by měl být vydán na základě vládního nařízení. Od roku 1998 by pak stát neposkytoval příspěvek na údržbu církevních památek (s výjimkou státem chráněných) a o čtvrtinu by měly být každoročně snižovány státní dotace s cílem postupné odluky církve od státu.

Podle informací **Práva** z 19. července by římskokatolická církev mohla dostat zpět cca 5000 ha, protože asi 170 tisíc ha lesů zabavil stát církvi ještě před únorem 1948, který je restituční hranicí.

Člen Hradní policie okrádal prezidenta Havla

Člena ochrany českého prezidenta Václava Havla zadržela policie ve čtvrtek 29. srpna pro podezření z krádeží v prezidentově rezidenci. Z domu zmizela v červenci a srpnu ne jen finanční hotovost 30.000 Kč, ale také šperky z trezoru, vzácný koberec z 16. století, kompaktní disky s podpisy slavných osobností, archivní vína, vázanky, přehoz na pohovku a reprezentační dres fotbalisty Karla Poborského z finále mistrovství Evropy.

Děvřetadvacetiletý podezřelý, který se ke krádežím přiznal, je zatím ve vazbě a hrozí mu šestiměsíční až tříleté vězení. Obvinění dalších dvou mužů, kteří byli v souvislosti s krádežemi vyšetřováni na svobodě, budou zřejmě stažena.

Jmenován nový pražský veřejný žalobce.

Za odvolaného pražského žalobce Josefa Kredbu byl městským státním zástupcem v Praze jmenován Jan Křivánek, který z pražského státního zastupitelství v červenci odešel a stal se šéfem České protipirátské unie zabývající se ochranou autorských práv. Před příchodem do Prahy působil jako prokurátor ve Strakoncích. Lidové noviny připomínají jeho členství v komunistické straně před rokem 1989.

Funkci vrchního státního zástupce bude od 1. září vykonávat první náměstek odvolaného Libora Grygarka, Karel Černovský. Ke jmenování nového vrchního státního zástupce by mělo dojít až v průběhu několika příštích měsíců.

V ČR se narodila čtyřčata.

Paní Drahomíře Glaserové se v Praze 21. srpna narodila čtyřčata: Vít, Daniel, Leoš a Eliška. Paní Glaserová, třicetiletá právnička z Božetic na Písecku podstoupila hormonální léčbu kvůli neplodnosti. Lékaři předpokládali, že bude mít trojčata. Čtvrté dítě bylo objeveno až na pražské klinice před porodem.

Kdo je krajan ?

To ví každý docela jasně, pokud se ho někdo nezeptá. Jakmile se někdo zeptá, pak už každý si není tak docela jist. Pak je nutné se na tuto otázku podívat trochu zblízka, trochu historicky a podívat se také do slovníku.

Trávníčkův slovník říká, že krajan je někdo, kdo pochází rodem nebo původem z nějakého jiného kraje, než tazatel. Rodák nebo rodačka z téhož kraje, v širším slova smyslu příslušník téže země, vlasti, státu. Naši krajané v cizině, v Americe a podobně.

V témže slovníku také najdete, že za starého Rakouska býval ministr krajan, jako zástupce některé národnosti ve vládě. Takový ministr krajan zastupoval jaksi práva a zájmy národnostní minority ve vládě celkové. I Němci považovali politicky za žádoucí mít v celkové vládě zvláštního ministra "krajana". V americké terminologii krajan je "countryman", člověk pocházející z určitého státu.

Bude Havel kandidovat ?

Prezident Václav Havel prohlásil, že si není jistý, zda bude poté, co mu v roce 1998 skončí jeho volební období, opět usilovat o prezidentství ČR.

"Ještě jsem se nerozhodl, jestli se budu o prezidentský úřad znovu ucházet. Pokud ano, pak je otázkou, zda budu zvolen," řekl Havel v rozhovoru pro agenturu AP.

Zároveň však prohlásil, že pokud by na dalších pět let opět stanul v čele státu, byl by rád, kdyby se během tohoto období republika dostala do Severoatlantické aliance i Evropské unie.

V rozhovoru si Havel postěžoval na nedostatek času, kvůli němuž nestíhá psát nic kromě svých prezidentských projevů.

Mfd

Vzpomínáme 28. října 1918.

Uplynulo 78 roků od onoho památného dne roku 1918, kdy vznikla Československá republika. V této zemi žili rovnoprávně Češi, Slováci a Podkarpatští Rusíni spolu s jinými národnostními menšinami v politické, národnostní a náboženské snášenlivosti. Veřejný řád tohoto svobodného, neodvislého a mírumilovného státu byl založen na úctě k vlastní ústavě i k vlastním zákonům a na svědomitém dodržování všech mezinárodních závazků. Životní mízou tohoto státu byla úcta k člověku, duch křesťanského humanismu prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka a jeho spolupracovníků. Proto všichni, kteří prožívali ono pozeňnané dvacetileté svobodného Československa, vzpomínají na ono nezapomenutelné období s pocity vděčnosti, lásky a hrdosti. Touha po opětovném návratu úcty k vlastní ústavě, k vlastním zákonům, a touha po dodržování mezinárodních smluv, spolu s úctou k člověku, se dnes opět probudila k životu, navzdory prožitému útisku nacismu a komunismu, navzdory vší převýchově a to i u těch, kteří pro své mládí ono období nezažili.

Přání k narozeninám.

Československá národní rada americká přeje mnoho štěstí a zdraví k 80 tým narozeninám bratru Dr. Leopoldu Rozbořilovi. Díky za dlouholetou spolupráci v tomto spolku sdružujícím Američany českého a slovenského původu.

In memoriam.

Se zármutkem oznamujeme úmrtí:

V říjnu 1996 zemřela vážená a oblíbená Mary Ann Ciemy. Byla manželkou zesnulého člena ČsNRA.

V pokročilém věku zemřela Eleanora Loněk. Byla dlouholetou přítelkyní zesulé sestry Vlasty Vrázové. **Čest jejich památce.**

Vzpomínka na srpen 1968.

Ani mladší ani starší generace nikdy nezapomene na 21. srpen 1968. Den potupné invase sovětské a Varšavského paktu.

Jak se stalo, že i někteří Američané se přímo zúčastnili na prožívání této historické chvíle?

V těchto osudných dnech se konal početný světový geologický kongres v Praze. Jen z Koloráda tam bylo

160 delegátů. Dodnes mě zajímá, proč Sověti použili tohoto období k napadení malého Československa před světovým publikem? Chtěli snad hlavně americkým návštěvníkům ukázat svou vojenskou moc? Mezi kolorádkými delegáty byl též profesor Richard Prchlik, clevelandský rodák, z koleje v Greeley, později starosta tohoto města. Byl tam s rodinou. Bydleli v autokampu u Podolí. Když k ránu 21. srpna byli náhle probuzeni těžkou dělostřelbou, rozhodli se s několika jinými Američany Prahu opustit. Jeli rychle bez překážky na Železnou Rudu a do Bavorska.

My se zde doma dali rychle do protestní akce. Byl jsem dvakrát požádán promluvit na denverské televizi, jako i Václav Havlíček a Rudolf Machata. Protestovali jsme hlavně proti "zajištění" Dubčeka a generála Svobody, kteří byli odvezeni do Moskvy.

Jací jsme to byli bláhovci! Víme, že do Bratislavy, Brna, Prahy a dalších měst, přijeli Rusové se střelbou. V severočeském Liberci z tanků rozstříleli náměstí. Sovětský velitel prý nevěděl po šesti nedělních manévrech ve Východním Německu, kde je.

Na nerozhodnost Západu a hlavně Spojených Států dodnes doplácíme v Iraku, Bosně a jiných hořících oblastech.

Na Jana Palacha, celou řadu hrdinů, nikdy nezapomeneme.

Nechť jest jim země lehkou.

(Tony Cífka, Denver, Colorado.)

Co nového v kanceláři ?

Ani kancelář CNCA nebyla ušetřena tlaku doby electronicke a nástupu informační dálnice. Stalo se, že na radu členů při posledním sjezdu CNCA bylo odhlasováno: zmodernizovat letité místnosti starého našeho útočiště na Lombard Ave. v Ciceru.

Hrdě, s radostí, ne však bez potíží (překonaných) jsme dali do provozu novou Fax machine.

Naše uspokojení pramení hlavně z možnosti usnadnění a doufáme i oživení vzájemné komunikace. **A proto:** Máte-li na srdci něco, co by vaše Fax mašinka mohla říci Fax mašince naší, spojte se prostě vytvočením Fax čísla CNCA:

708 6565611

V radostném očekávání věcí příštích, za náš Fax: K. Čapek.

Věci zdokonalené Přírodou jsou lepší, než ty, zdokonalené uměním. (Římská moudrost)

Špatná práce - bumerang.

Řekl kdysi kdos.

Vrátí se vždy k tobě zpět a rozbije ti nos.